

SOSKI TEDNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto III Stev. 22

Celoletna naročnina	.....	280 Lir
Polletna	.....	140 "
Posamezna številka	.....	6 "
Za Jugoslavijo	.....	2 Din

GORICA, sobota 31. maja 1947

Krivci,
ki so služili okupatorju, se
ogrevajo za zločince, ki jih
je zadela pravična kazen

Tri leta so minila. 22. maja 1944 je okupator pri Peternelu v Brdih vrget v gorečo hišo 22 ljudi. Mladi in stari, žene in otroci so našli strašen konec v plamenih. Preteklo nedeljo so se zbrali antifašisti Slovenci in Italijani, da se na licu mesta poklonijo spominu teh nedolžnih žrtev. Mrzel pol je oblival prisotne sorodnike in prijatelje, partizane in garibaldince ter vse navzoče, ki so sledili govorom tovarišev. Ti so priklicali v spomin vsemu primorskemu ljudstvu to žalostno in strašno obletnico.

Skozi četrt stoletja je bilo goriško ljudstvo izpostavljeno najhujšemu terorju. Smrt, mučenja in požigi so se vrstili. Na desetisoče jih je bilo, ki se niso vrnili; kar jih ni poklal fašist in nacist, so shirali v italijanskih taboriščih ali pa končali v nemških krematorijih.

Danes pa slišimo, da se ravno isti krivci, ki so služili z dušo in telesom fašizmu in okupatorju, ogrevajo za zločince, ki jih je zadela pravična kazen. Danes govorijo o kraških in briških »fojba« in bi najraje napravili proces vsem partizanom, vsem borcem osvobodilne vojne. Pozabili so že na pozive londonskega radia in onega S. armade, ki sta sredi vojne klicala na odpor vse demokrate, vse antifašiste. Poimenško sta nam prikazala fašiste, okupatorjeve ogleduhe in hlapce ter nas rotali: pokončajte jih! Mnogi izmed teh se danes mirno sprehajajo po tržških in goriških ulicah. Epuracijska sodišča so se jih komaj dotaknila ali jih sploht niso videla.

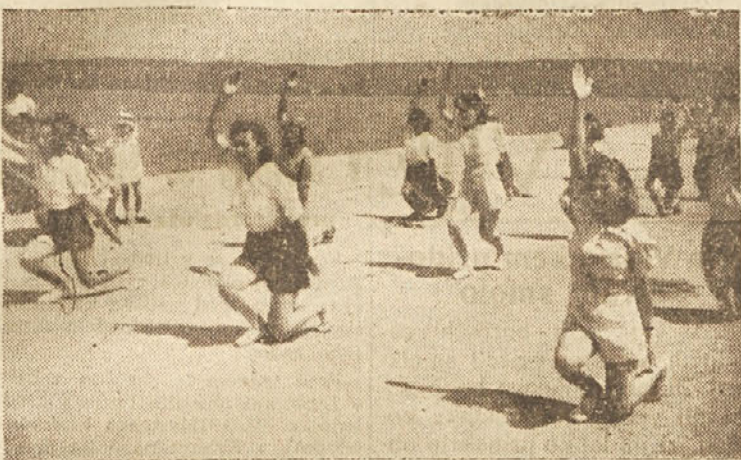
Reakcionarna golazen bi hotela naprtiti proces za procesom nam, borcem izza osvobodilne vojne, vsem antifašistom... Njihovo časopisje vlija olje na ogenj ter hujška, hujška. Ali veste, da so hoteli rehabilitirati največjega zločinca dvajsetega stoletja Mussolinija in ga dvigniti na prestol nesmrtnosti? Da bi premotili šibke ljudi, so pisali o ugrabljenem zakladu iz Donga, katerega naj bi partizani ugrabili. Okostnjake republikanov, masovcev ter drugih škodljivcev ljudstva spravljajo iz »fojbe« ter jih predstavljajo lahkovernim čitateljem kot zveste Italijane. V Italiji in drugod ustvarjajo vladne krize, samo da bi naprtili levičarskim strankam krivdo za to. Psihološko vplivajo na svoje ljudi z besnimi, lažljivimi članki in zastrupljajo še ostale, ki še kolikortoliko človečansko mislijo. Domača in mednarodna reakcija se poslužuje vseh sredstev in poti, samo da bi še nadalje držali javnost v zmoti, da bi lažje ribarila v kalnem. Neofašistom in reakcionarjem ni na tem, da bi se ustvaril mir na tem ozemlju. O ne! Oni potrebujejo združbo in nemir, ker nočejo, da bi se zdrave ljudske množice oprijele duhovne in materialne obnove. Oni se bojijo, da bi se ljudstvo pomirilo. Zato skrbijo, da je javnost v ne-

FIZKULTURNI DAN v Ajdovščini

Jutri, 1. junija bo nastopila v Ajdovščini mladina goriškega okraja. Pokazala bo, kaj vse se je naučila v tej kratki dobi. Poleg mladincev in mladink novega goriškega okraja se bo fizikturnega zleta udeležila tudi mladina iz ostalih okrajev cone B. Že dalj časa se vršijo obsežne

jali lahkootletske vaje. Na fizikturni veselici se bo odigrala tudi zanimiva nogometna tekma in razna druga prvenstva, ki bodo nagradjena.

Mladina v coni B se potom fizikture krepí telesno in duševno. Zaveda se velikih nalog, ki jo čakajo v bližnji

Fizikturnice na stadionu

priprave, pri katerih sodelujejo vse fizikturne in mladinske organizacije ter šole. Na ajdovskem igrišču bo nastopilo veliko število telovadcev. Naznanjenih je preko 800 mladink in 400 mladincev ter veliko število pionirjev. Poleg prostih vaj bodo izva-

prihodnosti, zato hoče že s tem prvim fizikturnim nastopom pokazati, da bo kos vsem nadaljnjim nalogam, ki jo čakajo. Ta manifestacija bo dala mladini novo spodbudo za nove podvige, za višje poletje. Upamo, da ne bo vasi, ki ne bi nastopila 1. junija v Ajdovščini.

Prva seja novoizvoljenega odbora OF za Goriško

Pred dnevi se je sestal na prvo sejo novoizvoljeni odbor OF za goriški okraj. K prvi točki dnevnega reda je podal poročilo sekretar odbora OF v zvezi s sklepi zasedanja okrajnega plenuma OF.

prestanim razburjenju in še celo ZVU na našem področju gleda mirno na to početje. Enkrat da klopjuto nam, enkrat njim, samo, da se tako ustvarja tisto ljubo »ravnotežje«.

Slovenski in italijanski antifašisti, ki smo stopili prekajeni iz borbe proti nacizmu, vemo, prav dobro zakaj ta gonja na domačih in na tujih tleh. Prozorna je peklenska politika neofašistov in reakcionarjev. Oni se boje ljudskih množic in resnice, ki jih v oči bode. In ker ima ogromna večina na teh ljude, ki bi rada ostala na dosedanjih stolčkih, slabo vest in mnogokrat tudi krvave roke, se zaganja v poštene demokrate, v naše časopisje in v vse one, ki so jim na poti.

Dva in dvajset nedolžnih žrtev pri Peternelu, slovenski in italijanski borci in talci za svobodo, Rastja iz Rihemberga in ti Mihec iz Čolnice, vse mlade matere, katerim so rablji trgali novorojenčke iz na-

Razpravljali so o izvajanju gospodarskega načrta ter sprejeli več važnih sklepov.

Med številnimi točkami dnevnega reda se je govorilo o sadju in kako pomagati našim sadjerejem za čim bolj-

ročja in vsi tisoči in tisoči, ki gni jejo po laški in nemški zemlji, vstajajo v duhu pred nami ter nas rotijo, naj ne pozabimo na njih gorje. Naj ne pozabimo, da so padli in umirali za to ljubo domačo zemljo, za pravico v svetu in za bratstvo med narodi. Ne moremo in ne bomo pozabili, da so se borili za svetle ideale svobodnega človeka, za vse tiste ideale, ki jih hoče danes fašizem in reakcija poteptati.

Kaj smo dolžni našim žrtvam? Kakšna je naloga vseh antifašistov in pravih demokratov? Borba, nenehna borba. Mi imamo dolžnost varovati pridobitve osvobodilne borbe in jih braniti povsod in proti vsakomur. Težka in huda bo ta poslednja borba. Toda brez nje ne bodo dobili miru naši borci za svobodo, brez nje ni za nas življenja. Enotni in v strnjenih vrstah bomo naskočili barikade reakcionarjev in neofašistov, da bo naše življenje lepše, naša bodočnost zjamčena in srečna!

še vnovčenje blaga in kako onemogočiti škodljive spekulacije. Odbor bo nudil mladini, ki je pričela z delom na Lijaku, vso potrebno pomoč. Razvila se je daljša in koristna diskusija o vprašanju Naproze. Sklenilo se je isto decentralizirati, da bo njeno plodono delo med množicami učinkovitejše.

Ob sklepu je okrajni odbor OF izrekel pohvalo tov. Ivanu Krajgerju, referentu za gradnjo in obnovo pri Izvršnem ljudskem odboru, za njegovo vestno in požrtvovalno delo pri izvajanju gospodarskega načrta.

Prva konferenca AFŽ novega goriškega okraja

Pred dnevi se je vršila v Ajdovščini prva konferenca AFŽ za novi goriški okraj, ki se je je udeležilo okoli 180 krajevnih zastopnic iz obeh con.

Iz vseh poročil zastopnic je bilo razvidno, kako žene pristopajo k stvarnemu reševanju nalog in obvez za uspešno izvajanje petletke. Obravnavala so se socialna, gospodarska in kulturna vprašanja in načini, kako bodo žene razporedile svoje delovne sile na kmetijskem, industrijskem in zadržnem udejstvovanju ter bodo prispevale k vzgoji dece, mladine ter same žene.

Zaustavimo se malce pri nekaterih poročilih. Tov. Marjanca, ki dela v Rizzatovi žagi, je poročala, da so žene v mizarški delavnici dvignile produkcijo za 10%, v zabojarji pa 5 od sto. V podjetju je zaposlenih 16 žensk. Tov. Jasna iz kmetijske - obdelovalne zadruge v Podragi je dejala, da je njih zadruga sprejela velike obveze za petletko. Ob svojem nastanku je zadruga štela 31 glav živine in 32 tisoč vinskih trt, tekem pet letke bodo živino dvignili na 400 glav, v vinogradih pa bo zraslo 50 tisoč novih trtnih sadik. Sezidali bodo moderen hlev za živino in poseben hlev za svinjerejo.

V zvezi s referati in diskusijo so bili sprejeti važni sklepi, med katerimi so naslednji: Sodelovale bodo pri regulaciji hudournika Lijaka tako, da bodo doma nadomestile na poljskih delih mladince, ki pojdejo na regulacijska dela. V treh izmenah pa bo delalo pri Lijaku tudi 150 žen. — Še nadalje bodo pomagale pri obnovi podeželja, skrbale za revne ljudi, po potrebi tudi za revne vasi in one ki potrebujejo pomoči na polju. Na ta način se bo še 150 tesarjev, mizarjev in zidarjev posvetilo svojemu strokovnemu delu, kar jim do sedaj ni bilo mogoče ker so bili preobremenjeni z drugim delom doma.

Žene se pripravljajo sodelovati v Tednu matere in otroka, ko bodo na vaseh in v trgih predavanja o vzgoji in negi dojenčkov. V okraju bo

osnovanih 6 patronatov za počitniške kolonije, za katere bodo še posebno skrbale žene s pomočjo množičnih organizacij. Že dalj časa pa imajo v svoji skrbi 60 otrok

v Dečjem domu v Kojskem (Brda). — S svoje prve konference so žene goriškega okraja poslale tov. Titu čestitke k obletnici rojstnega dne v obliki sprejetih obvez.

V naše šole - naše knjige in slike naših velikih mož!

Prosvetni oddelek Zavezniške vojaške uprave v Trstu je izdal 17. t. m. okrožnico, ki jo je potom Višjega šolskega nadzorništva v Gorici razposlal slovenskim osnovnim šolam v coni A na Goriškem. V tej okrožnici sicer nismo našli ničesar novega, kar bi nas zanimalo z vzgojnega stališča, ker se take in podobne okrožnice z vzgojnimi vprašanji sploh ne bavi, vendar pa se moramo ob njej zaustaviti za trenutek iz načelnih razlogov.

V omenjeni okrožnici se zavezniška šolska oblast preko svojih uradnikov zopet enkrat zaganja v naše šole in učitelje zaradi slik voditeljev narodno osvobodilnega gibanja, ki jih imenuje tuje politične osebnosti, zaradi učbenikov, ki jih je naša šolska oblast izdala za naše otroke in ki so jih naši otroci sprejeli z velikim veseljem, in zaradi Roditeljskih svetov, ki tudi niso »demokracičnim« šolnikom pri ZVU všeč.

Slike naših velikih mož, ki so vodili jugoslovanske narode v borbi za osvoboditev od fašističnega nasilja, morajo po tej okrožnici že sedaj izginiti iz onih šol, ki bodo prišle pod Italijo ali pa pod Svobodno tržaško ozemlje. Nam se zdi, da so se ti gospodje s to okrožnico malo prenašli, kajti naše šole so še vedno na ozemlju, ki še ni priključeno niti Italiji niti STO-ju in bi moralo o tem, ali naj slike ostanejo ali ne, odločati naše ljudstvo, ki si je to pravico priborilo s težkimi in krvavimi žrtvami. Za naše ljudstvo voditelji narodno osvobodilnega gibanja niso nikakršne »tuje politične osebnosti«, temveč ljudje, ki so vse dali za osvobodjenje svojega naroda in ki jih ta visoko časti in globoko spoštuje. Za gotove prirepnike in izdajalce so seveda tuji, saj so se ti pokorni hlapci, ki služijo zdaj enemu zdaj drugemu gospodarju, že davno sami izobčili iz jugoslovanske narodne skupnosti ter jim je vse, kar je nam sveto in drago, tuje in nerazumljivo. So pač suha veja, ki bo šla v

ogonj in katere pepel bo veter, ki veje iz novih časov in novega sveta, raznesel na vse štiri strani sveta.

Naši učbeniki, ki so jim že zdavnaj trn v peti, so bili napisani od ljudi, ki so stali neomajno z ljudstvom ves čas njegove borbe proti fašistom in njihovim pomagačem. Naše ljudstvo in naši učenci so te šolske knjige sprejeli z navdušenjem, ker so našli v njih veren odraz težke in slavne borbe zadnjih let za končno osvoboditev izpod tujčeve pete. Zelo dobro razumemo, da te knjige niso mogle biti po volji ljudem, ki so vedno živeli v senci tujcev in ki so šli vedno za tem, da naše ljudstvo ostane na večne čase suženj tujih kapitalističnih interesov. Tudi ena naših knjig je nizka kar pa ni slučaj s knjigami, ki nam jih vsiljujejo oni v Trstu, ki bi poleg političnega kapitala hoteli kovati še kapital s svojimi učbeniki, ki so pretirano dragi.

Povsod na svetu, kjer prevladuje demokratičen sistem, ljudstvo na en ali drug način soodloča in sodeluje pri šolstvu, posebno pa pri vprašanjih, ki se tičejo osnovnega šolstva. Ne moremo razumeti, zakaj ne bi tudi naše matere in očete imeli pravico, da vsaj kot svetovalci pomagajo učitelju pri reševanju nalog, ki jim ta, posebno če je mlad in neizkušen, včasih ni popolnoma kos. Ne, ti šolski mogotci nočejo sodelovanja staršev in gredo celo tako daleč, da hočejo z grožnjami prisiliti naše ljudsko učitelstvo, ki je doslej v lepi slogi v vseh šolskih vprašanjih sodelovalo z Roditeljskimi sveti, da to koristno in važno pedagoško ustanovo bojkotira.

V okrožnici se tudi hvalijo, da imajo zelo točno informativno službo, ki jih o vsem, kar se dogaja v šoli in njenem okolišču, natančno obvešča. O tem ni bilo niti treba pisati v okrožnici, saj mi dobro vemo, da si, kot pravi hrvaški pregovor, vreča zmeraj najde zakrpo.

Pionirji naših vasi

Politični pregled

V Latinski Ameriki...

Danes imajo Zedinjene države Amerike druge cilje kot v začetku 20. stoletja. Tedaj so bile cilj ameriške ekspanzije le gotove države ameriškega kontinenta (najbližje, v Srednji Ameriki) in vmešavanje Zedinjenih držav v notranje zadeve teh držav je bilo navadno bolj krajevnega pomena. Torej sedanji cilji zvezdane republike se ne dajo več primerjati s prvotnimi in so brezprimerno mnogo večji.

Roosevelt je svoj čas proglasil za svojo državo smer »vzdrževanja dobrega sosedstva.« Zato je bila potrebna vrnitev k tradicionalni diplomaciji. A kot noč in dan se razlikuje od te politike Teodorja Roosevelta Trumanova dolarska diplomacija.

Sedaj se govori že o načrtih za vzpostavitev ameriške hegemonije nad vsemi državami zapadne poloble in vmešavanje v notranje zadeve držav Latinske Amerike se označuje kot pomoč tem državam v boju proti nevarnosti »totalizma« in »komunistični nevarnosti...«

Zedinjene ameriške države se v povojnem razdobju bore za obdržanje svojega absolutnega monopola na tržiščih Latinske Amerike in sicer si trgovinska politika ZDA skuša osvojiti tržišča in si zavarovati ameriški izvoz; pri tem seveda ne upošteva držav Latinske Amerike in zavira razvoj nacionalnih industrij teh držav. Na teh načelih sloni finančna politika ZDA. Izvozna in uvozna banka daje kredite pod pogoji, ki pomenijo vmešavanje v notranje stvari držav Latinske Amerike.

V ZDA mnogo pišejo o tako imenovani udeležbi ameriškega kapitala v industrijskem razvoju držav Latinske Amerike. Monopoli si prizadevajo razviti one proizvodnje, ki ustrezajo koristim njihovega izvoza. Zato zavirajo povsod razvoj tistih industrijskih panog, ki bi mogle konkurirati industriji ZDA ter skušajo omejiti industrijo držav Latinske Amerike na proizvodnjo polizdelkov, ki se uvažajo v ZDA, tu pa zopet prodajajo po visokih cenah kot gotovi izdelki.

Ameriške družbe se pod krinko pomoči industrijskega razvoja držav Latinske Amerike polaščajo različnih vej proizvodnje. Tako je prišel v njihove roke izključni monopol nad pridobivanjem bakra v Čileju. V Boliviji so vzele v zakup polovico proizvodnje cina. Standard Oil ima koncesije za polovico ozemlja Paragvaja, ki je bogato na petroleje.

Na tak in podoben način se torej ZDA polaščajo držav Latinske Amerike. A z druge strani se tudi opaža, da so sedanji navdihovalci dolarske diplomacije in imperialistične politike izpostavljeni vedno večjemu odporu narodov Latinske Amerike. Odtod izvirajo pojavi, ki jih označujemo kot krizo panamerikanizma.

Zilliacusova kritika proti Bevinu

Laburistični član angleške Spodnje zbornice in znani kritik Bevinove zunanje politike Zilliacus je imel nedavno govor v Londonu. V njem je obtožil Bevinu, da se je priključil Američanom v odrekanju pravice bodoči centralni nemški vladi, da nacionalizira industrijo in uvede načrtno gospodarstvo.

Zilliacus je pristavil, da je sicer Bevin dal pomirljivo splošno izjavo glede želje laburistične vlade, da se izvrši nacionalizacija temeljnih industrij v Nemčiji, vendar pa da je večerjal s prekratko žlico s peklenim ameriškim kapitalizmom in je sedaj še sam padel v juho — oziroma v mrežo ameriškega kapitalizma.

Nato se je Zilliacus potegoval za sodelovanje s komunisti in socialisti v Nemčiji ter v drugih državah Evrope. Povedal je tudi, da je laburistična stranka zmagala pri zadnjih splošnih volitvah zato, ker je imela za program svoje zunanje politike načelo, da je socializem bistvene važnosti za gospodarsko obnovo Evrope, za odstranjevanje vzrokov vojne ter za odpravo fašizma in vzpostavitev demokracije. Vlada se mora držati teh obveznosti in laburistična stranka in tradeunionistični kongres morata tudi vztrajati na tem.

Uporabljanje tega v Nemčiji in v Evropi sploh pomeni sodelovanje s komunisti in socialisti v vseh državah, kjer sodelujejo in kjer so komunisti zastopani v koalicijskih vladah ali kjer predstavljajo — kakor v Franciji — velikansko večino delavskega ljudstva in vodstvo v delavskih sindikatih.

Naposled je Zilliacus pripomnil, da bi se Nemčija lahko obnovila ter postala demokratska in miroljubna samo s pomočjo Združenih narodov.

Obnova in razvoj narodnega gospodarstva v Bolgariji

Bolgarsko Veliko narodno sobranje je sprejelo nedavno osnutek zakona o dvehletnem narodnogospodarskem planu. Javnost demokratskih dežel vidi v tem dejstvu nov korak naprej po poti razvoja novih ekonomskih osnov in okrepitev naprednega demokratskega režima republike Bolgarije.

Ta plan, ki ga je vlada Domovinske fronte podrobno izdelala, ustreza življenjskim interesom ljudskih množic in je ustvarjalni program obnove in razvoja narodnega gospodarstva v deželi. Likvidirati ekonomsko zaostalost Bolgarije, doseči in prekoračiti predvojno raven proizvodnje v poljedelstvu, industriji in drugih panogah narodnega gospodarstva in dvigniti na tej osnovi gmo in kulturno raven ljudstva — to so najvažnejše naloge dvehletnega plana.

Plan predvideva dvig splošne ravni industrijske proizvodnje za 66% v primeri z letom 1939 in sicer v zelo kratkem času: v letih 1947—1948, za 44,2% se bo po planu povečala obrtniška proizvodnja, ki ima v ekonomiki Bolgarije bistveno vlogo.

Pridobivanje premoga se bo povečalo v letu 1948 v primeri z letom 1946 za 40%, pridobivanje rud za 55 odstotkov, pridobivanje nerudnih mineralov za 76 odstotkov, proizvodnja električne energije za 35 odstotkov in blagovni promet na železnih cestah za 34 odstotkov.

Velike spremembe bodo nastale tudi v poljedelstvu Bolgarije. Splošno raven proizvodnje se bo dvignila leta 1948 v primeri z letom 1939 za 34%. Zemljo bo dobilo nad 150.000 kmetov, ki je imajo zdaj malo ali pa nič. Proizvodnja živinoreje se bo povečala leta 1948, v primeri z letom 1939, za 116%.

Obseg investicije kapitala v narodno gospodarstvo v celoti bo znašal leta 1948, v primeri z letom 1946 230%.

Izpolnitev dvehletnega plana bo zahtevala od bolgarskega ljudstva velikih naporov. Toda vse stranke v Domovinski fronti ter sindikati in množične organizacije, ki izražajo enotno mnenje delovnega ljudstva Bolgarije, so prepričane, da bo dežela izpolnila postavljene naloge.

Sovražniki demokratske republike so sprejeli dvehletni plan z zlobnim sikanjem. Prvaki tako imenovane opozicije skušajo po eni strani osmešiti plan, po drugi pa zasejati med ljudstvo nezaupanje v njegovo izpolnitev. Delovni polet in politična enotnost bolgarskega naroda pa sta najboljši odgovor na spletke sovražnih elementov. Obnova in razvoj narodnega gospodarstva Bolgarije na novih, demokratskih načelih bosta zagotovila blaginjo dežele, njeno ekonomsko samostojnost in nacionalno neodvisnost.

Z Mladinske proge

Kovačnica novega življenja

Naši mladinci in mladinke, ki so na delu na progi Šamac-Sarajevo, se večkrat oglašajo. Tako so se oglasili tudi iz delovne brigade »Jožeta Planinca«, ki je nedavno izvršila izmenjo prvih brigad na gradnji mladinske proge in je že pričela z delom.

Tov. Milka Erjavčeva iz Idrije piše, da delajo komaj par dni, a da so dosegli že vidne uspehe. Ne mine dan, da ne bi prekoračili delovno normo. Med drugim dostavlja: »Naše življenje na progi izraža veliko voljo do dela, do ustvarjanja in do učenja. Mladinske delovne brigade pa so kovačnice novega življenja in boljše bodočnosti. Med nami ne razlikujemo narodnosti, vsi smo mladina nove Jugoslavije, ki jo hočemo dvigniti iz ruševin in ji zagotoviti bodočnost.«

Iz Kromberka

Pismo 8 naših vaščanov

Predragi vaščani!

Mi mladinci iz Kromberka se nahajamo na jugoslovanski

mladinski progi med mladinci različnih narodnosti. Ne bi vam mogli ustno povedati kakšno je skupno življenje na mladinski progi. Ni nam mogoče tega dopisati. Ako bi to čutili vsi mladinci, bi verjetno ne mogli ostati na svojih domovih, marveč bi se takoj pridružili gradnji nove proge v prvem letu našega petletnega plana, za našo srečnejšo bodočnost.

Pošiljamo borbene pozdrave mladincev iz Kromberka, ki se nahajajo na mladinski progi ŠAMAC—SARAJEVO.

Naše geslo je: »Mi gradimo progno — progno gradi nas!« Smrt fašizmu — svoboda narodu!

(Sledijo podpisi:)

Figel Antonija,
Lazar Palmira,
Leban Franc,
Komel Ivan,
Furlan Marjan,
Cvetrežnik Nikolaj,
Kodermač Karel,
Fabbro Marino.

IZ JUGOSLAVIJE

Kmečki dolgovi

Kakor bo našim čitateljem znano, je vlada Jugoslavije izdala leta 1945 zakon o končni likvidaciji kmečkih dolgov od leta 1936. Po tem zakonu se brišejo vsem kmečkim posestnikom dolgovi do 5000 starih jugoslovanskih dinarjev. Vsem onim pa, ki so sodelovali v narodno-osvobodilnem boju ali so izgubili življenje med vojno, se črtajo vsi dolgovi, ne glede na višino zneska. Ostali kmečki dolgovi, ki se niso črtali, pa so bili preračunani v nove dinarje FDJ v razmerju 10 starih jugoslovanskih dinarjev za en novi dinar.

Da se čimprej zaključijo posli v zvezi s temi kmečkim dolgovi, je zvezna vlada ob koncu prejšnjega meseca izdala navodila za izvajanje te uredbe.

Proizvodnja boksita

Po načrtu petletke bodo dosegli velik napredek glede proizvodnje aluminija. Po priključitvi Istre s svojimi bogatimi ležišči boksita je jugoslovanska država glede proizvodnje boksita na enem prvih mest na svetu. Leta 1938 so na prejšnjem ozemlju Jugoslavije nakopali 406.000 ton boksita, v Istri pa je znašala proizvodnja 350.000 ton, kar da skupaj 756.000 ton. V tem letu sta dosegli največjo proizvodnjo Francija s 683.000 tonami in Madžarska s 541.000 tonami.

Veliko bogastvo ležišč prvovrstnega boksita omogoča razvitje industrije aluminija v velikem obsegu. V Strnišču pri Ptujju gradijo ogromno tovarno aluminija. Po dovršitvi enega oddelka elektrolize v tej tovarni bodo skupaj z razširjeno tovarno v Lazovcu izdelovali letno 13 tisoč ton nasproti 1776 tonam v letu 1930.

Namesto boksita, ki so ga pred vojno skoraj zastopali izvažali v tujino, bodo sedaj lahko izvažali glinico in aluminij.

Ves ta velikopotezni načrt za dvig barvaste metalurgije se naslanja na gradnjo novih velikih hidrocentral, kajti za proizvodnjo 13.000 ton aluminija bodo potrebovali 260 milijonov kilovatnih ur električne energije, kar predstavlja 70% celotne predvojne potrošne električne energije v Sloveniji.

Na Vipavskem pridobivajo smolo

V vipavskih borovih gozdovih so letos pričeli smolati. Že prvi poizkusi bodo pokazali velike gospodarske koristi, ki jih lahko prinašajo obširni borovi gozdovi na Krasu, če se izkoristijo za proizvodnjo smole v industrijske svrhe. V Vipavi smolarijo na okrog 5000 borovih. Računajo, da bo vsako borovo drevo dalo povprečno najmanj dva kilograma smole. Smolarijo le na borovih drevsih, ki jih nameravajo v kratkem posekati in ki jih je na goriškem Krasu precej zrelih za posek. Na novih posekah bodo nasadili bor boljše vrste.

Zadruga v Sloveniji

V Sloveniji je poslovalo lani 856 zadrug. Največ je bilo kmetijskih in obrtnih zadrug, in sicer 356. Zadruga so štejele skoraj 300.000 članov.

Regulacijski načrt Reke-Sušak

Izdelan je načrt, po katerem se bosta mesti Reka in Sušak zli v eno samo mesto ter razširili v dveh smereh: proti Lovranu in proti Kraljevcu. Na tako imenovani Delti, kjer so zdaj velika skladišča lesa, bodo sezidali blok poslopij in poslopje mestnega ljudskega odbora. Industrijska četrt, ki se je doslej širila proti Lovranu in Opatiji, bo omejena, tako da ne bodo zidali tovarn blizu letovišč. Železniško postajo na Reki bodo premestili za okrog pol kilometra na vzhod na Trg rada, kjer bo osredotočen glavni železniški, pomorski in avtobusni promet.

Zatiranje škodljivcev v gozdovih okoli Vinkovca

12. in 13. tega meseca so prvič potom letal oprasovali gozdove v okolici Vinkovca, da bi zatrli številne gozdne škodljivce.

V Makedoniji žanjejo

Pred štirinajstimi dnevi so že začeli žeti prvi ječmen ob Vardarju. Računajo, da bodo koncem maja želi pšenico.

Obnova hotelov

Obnova hotelov v Bosni in Hercegovini lepo napreduje. Lani so obnovili manjše hotele v Bihaču, Livnu, Jajcu, Travniku itd. V Banjaluki so

popravili večji hotel »Bosna«, v Tuzli »Bristol« in v Sarajevu »Beograd« in »Sarajevo«. V tem mesecu bo popravljen »Hotel Evropa« v Sarajevu s 128 posteljami. V Mostarju popravljajo »Hotel Neretva«.

Izdelujejo se prvi avtomobili

Lansko leto je bil izdelan v Rakovici pri Beogradu prvi avtomobil. Kmalu bodo izdelani prvi avtomobili tudi v mariborski tovarni. Že letos se predvideva, da bodo iz tovarne v Tezmem pri Mariboru odpeljali prve serije »RM 13«. Leta 1951 — ob koncu petletke — bodo izdelali 6000 avtomobilov letno. Tako bo stopila ljudska republika Jugoslavija v vrsto držav, ki izdelujejo avtomobile.

Obeta se dobra letina

V južnih predelih države so spomladna setvena dela uspešno končana, kar upravičuje upanje, da bo letošnja letina sorazmerno dobra, zlasti še, ker je dež primerno namočil. Ozimina kaže lepo, pa tudi spomladni posevki so lepi.

V Sloveniji so špekulantje prejeli zaslužen kazen

Vsako, ki se v ljudski republiki Jugoslaviji okorišča z ljudsko imovino, pride pred sodišče, kjer prejme za svoje nepošteno delo zaslužen kazen.

Pred tednom je okrogno sodišče v Ljubljani obsodilo bivšega predsednika MLO (Mestnega ljudskega odbora) v Kranju na 5 let prisilnega dela, zaplenbo premoženja ter 2 leti odvzema političnih in državljskih pravic. Ravnikar Janka na 4 leta prisilnega dela ter 2 leti odvzema političnih in državljskih pravic, Mohorja Gabrijele, poverjenika za gospodarstvo, na smrt z ustrejitvijo, trajno izgubo političnih in državljskih pravic ter zaplenbo premoženja.

Vsi obtoženci in njih zagovorniki so skušali prikazati protiljudska dejanja kot potrebna in »poštena«. Razprava pa je dokazala, da so obtoženci kot funkcionarji ljudske oblasti v prvi vrsti gledali, kako se bodo z ljudskim premoženjem čim bolj okoristili in ustvarili sebi čim ugodnejše življenje. Tako je n. pr. Mohor jemal oziroma »izposojal« cement in drugo, kar je rabil pri gradnji svoje lovske vile. Zdelo se jim je prav, da je Hlebš kot predsednik vedel za vse to in celo samovoljno dovoljeval to početje Mohorju in Ravniku. Iz vse razprave se je razvidelo, da je vladal na MLO v Kranju isti duh kot na občinah v bivši Jugoslaviji.

Ostra in pravična kazen, katero je zahteval javni tožilec, bo obenem najboljša vzgojna mera za vse tiste, ki se še niso mogli vživet v novi socialni red.

Bežen spomin na Ljudski dom

Danes, ko nas vse muči vprašanje, kakšna bo usoda »Ljudskega doma«, središče vsega prosvetnega življa naše Goriške, postavljena za žulji in odtedljaji vseh slovenskih dobromiselnih ljudi, toda okrutno ugrabljenega po fašisti in pozneje onih, za katere nam nobena žrtev v borbi ni bila pretežka, ko smo za njih rešitev tvegali lastna življenja, se mi vzbujajo daljni spomini, ko sem ga prvič videla.

V gorati, s temnimi gozdovi porasli Gorenjski, sem dobila poziv, da moram oditi na Primorsko, v oni del naše slovenske zemlje, ki sem jo vedno tako prisrčno ljubila.

Tisti čas je bila še borba. Pot me je vodila preko Lokeve, Čepovana na Ravnico in še dalje. Izbrala sem pot, ki se mi je zdel najprimernejša in tako sem kmalu zagledala Sv. Goro, ki me je v dalji pozdravljala. Lepa je bila v vzhajajočem soncu, čeprav se je v njeni notranjosti skrival mnogoštevilni sovražnik. Ogledovala sem si jo, ter si želela, da bi bila na njenem vr-

hu, da bi mogla pogledati preko, — saj tam zadaj je Goriška, ona Goriška, po kateri smo hrepeli dolga desetletja. Goriška, ki se nam je zdela, da je pobrala vse sonce zase, v kateri pa je toliko ljudi, težko pričakujočih rešitve in osvoboditve izpod tujčevega jarma. Ni mi mogoče opisati, kaj vse sem občutila v onih trenutkih. Zelela sem si le eno — da bi nekoč resnično mogla stopiti v to sveto primorsko mesto.

Pot me je vodila dalje. Sv. Gora je temnela v ozadju, moja želja pa je ostala neizpremenjena.

Tako so minevali tedni in meseci, delo je zahtevalo svoje, in leto mojega bivanja na Primorskem se je bližalo koncu — pot v Gorico je bila za nas še nedostopna.

V tihih večerih, ko smo se razgovarjali o tem sončnem mestu, sem često čula ime »Ljudski dom«. Poznala sem vso njegovo zgodovino — v duhu sem si predstavljala poslopje, lepe sobe, a kaj, ko mi pa ni bilo mogoče, da bi ga resnično videla.

Pa je prišel 8. maj — za njim 9. S tem dnem je bila dana vsa možnost prostega sprehoda po naši primorski zemlji — vsa Goriška je bila naša.

A dasi sem si tako želela obiskati Gorico, nisem mogla tega takoj storiti. Bilo je polno zaprek, zato nisem mogla še oditi s službenega mesta.

Okrog 20. ma'a sem imela vendar srečo, da sem spoznala Gorico — prav za prav »Ljudski dom«.

Imeli smo določen sestanek in to prav v »Ljudskem domu«. Tako sem prav na dan prvič videla Gorico in našo stavbo. Nemo sem si ogledovala njeno mogočno pročelje, tiho zrla v njen veličastni lik. V duhu sem se zamislila v one čase, ko so si zavedni primorski Slovenci, želeč imeti svoj lastni prosvetni center, omislili to zgradbo. Zbirali so in zbirali, nobena k-onca ni padla v prazno in zgodilo se je prav po ljudskem pregovoru: »zrno na zrno pogača, kamen na kamen palača!« Iz kupčka ljudskega premoženja, je zrastle močna in ogromna zgradba ljudske prosvete. V njej so se zbirali naši slovenski poštenjaki, v njej so dobivali moči za nadaljnjo gradnjo samih sebe. Pa je prišla doba fašizma — vse uničeno, vse strto — vsaka slovenska misel je bila po njegovem mnenju nepoštena — toda »Ljudski dom« je kljub temu stal, dajal našim ljudem moči in upanje v bodočnost, vero v življenje in pogum za nadaljevanje borbe. Saj je bil ves njihov, ves ljudski.

Prešli so i nacifašisti — »Ljudski dom« pa je prišel zopet v roke tistih, ki so ga zgradili, mu vdihnili življenje, v oblast ljudstva, in v njihovih rokah bo tudi ostal. — Tako sem mislila takrat.

In danes? Mislim li morda drugače? Ne! Prišli so novodobni fašisti — morda bo zopet za par dni njihov — pride pa zopet čas, kar je neizpodbitno dejstvo, da mora biti spet naš. Iz čigavih žuljev je vzrastel, kdo mu je postavil temeljni kamen, kdo mu je vdihnili dušo, kdo delal v njem, kdo trpel ob njegovem rojstvu? Ena sama beseda v odgovor: Naš primorski človek, tako delavec kot inteligent, zato mora po vseh pravicah narodnega in človečanskega prava pripadati zopet njemu. To je naša sveta pravica, in kot za vse ostalo, tudi zanj se moramo boriti z vso odločnostjo, da nam ne bodo zanamci mogli kdaj očitati slabotne volje, ampak da bo, kot je bil do sedaj, tudi v bodoče svetla lučka in žarišče nadaljnega življenja slovenskega duha, ki bo podžgal vse ostale, da v morebitnih temnih nečeh ne bodo klonili, marveč vztrajali do konca vse do tedaj, ko bodo pripadli vsi, danes krivično razmejitveno odtrgani predeli naše Primorske k naši vsem skupni domovini.

J. D.
Širite
»ŠOŠKI TEDNIK«

GRADIŠČE PRI RENČAH Domače slavje

Po stari navadi praznuje naša vas oba binkoštna dneva. V teh dneh se snidejo sorodniki in znanci ter se pomenujejo o družinskih zadevah in gospodarskih skrbih. Da te skrbi preženejo se zberejo okrog dobre kapljice vi-pavca, ki ga ne manjka pri nobeni hiši. Mladina se je v poznih popoldanskih urah za vrtna na obširnem plesišču. Lepa binkoštna praznika sta privabila obilo okoličanov in Goričanov.

PRVAČINA

Mladina za III. kongres LMS

Naša mladina je podvzela živahno akcijo ob priliki III. kongresa LMS. V nabiralni akciji, ki je v vsakem oziru prav dobro uspevala, je mladina nabrala raznega blaga v vrednosti 3167 lir. Iz lastnega fonda so darovali približno 2000 lir. Tudi naši najmlajši so prispevali za kongres 500 lir.

IVANJIGRAD

Proslava „Dneva zmage“

Skupno s prebivalci Zagorja smo praznovali 9. maj ter s tem pokazali naše veselje nad zmago zaveznikov proti nacifašizmu. Govornik nam je jasno predložil junaško borbo Osvobodilne fronte ter doprinos vsega primorskega ljudstva za našo skupno zmago. Prikazal nam je vlogo naših voditeljev v tej borbi ter veliko pomoč bratske Sovjetske zveze v tem gigantskem boju. Z veliko pozornostjo je občinstvo poslušalo razlago o petletnem gospodarskem načrtu, ki bo zajel prav vse plasti delovnega ljudstva in o naporih, ki nas čakajo, da bo tudi na gospodarskem polju naša zmaga popolna.

TOLMIN

Obnova

V tolminskem okraju se bo obnovilo letos 13 šolskih poslopij. Obnovitvena zadruga bo poleg tega obnovila še 20 stanovanjskih hiš in 52 gospodarskih poslopij. V gorske vasi Čadrg, Logriše in Stržišče bodo napeljali električno razsvetljavo. Začeli so že graditi 7 km dolgo cesto, ki bo vezala vas Koritnico z Nemškim Rutom. Za obnovo v okraju je bilo nakazanih 22 milijonov lir. Obnovitvena dela je sprejelo gradbeno podjetje skupno z obnovitveno zadrugo. Ljudstvo je že mnogo prispevalo s prostovoljnimi delom ter je letos napravilo že preko 34 milijonov lir dela. V veliko pomoč je prebivalstvu naša vojska, ka-

tera daje na razpolago svoje konje in delovno moč pri čiščenju in odstranjevanju ruševin.

Iniciativnost in delovni polet Tolmincev je vse hvale vreden. Vse kaže, da bodo s svojimi obnovitvenimi ustanovami in lastnimi silami prav kmalu obnovili svoj okraj.

IDRIJA OB BAČI

Obnova šolskega poslopja

Pred dnevi se je vršil vaški množični sestanek, na katerem so vaščani enodrušno sprejeli predlog domačega učitelja in referenta za šolstvo tov. Hvale, sta predlagala po-pravo in obnovo šolskega poslopja. Vaščani so se pokazali takoj pripravljeni pomagati s prostovoljnimi delom, da bo šolsko poslopje odgovarjalo v vsakem oziru času in zdravstvenim zahtevam. Sklenili so dvigniti s prostovoljnimi delom predvideni investicijski kredit na petkratno vrednost.

S tega sestanka je odnesla posebna štafeta na glavno progo okraja pozdravno poslanico maršalu Titu ob priliki njegovega 35. rojstnega dne.

BOVEC

Pozdravne čestitke našemu ljubemu maršalu Titu

Iz naše vasi je odšla 20. t. m. štafeta z voščili maršalu Titu za njegov rojstni dan. Iz vseh okoliških vasi so prispele pristrčno pisane pisma, ki izražajo čustva bovskega prebivalstva do velikega voditelja jugoslovanskih narodov.

V lepo izdelani palici, ki je nosila napis: Prebivalci cone A tolminskega okraja — maršalu Titu so bila vložena pisma, ki so jih tekači predajali na štafetnem teku po Soški dolini.

V Kobariid je bovška štafeta dospela 10 minut pred določenim časom. Na mostu pri Volarijih so jih pričakali urni pionirji, ki so kar bosi odbrzeli po lepi cesti. Naši najmlajši so se počutili letos posebno počaščeni, da so se lahko tudi oni udeležili štafetnega teka. Ob cesti so ljudje pozdravljali mlade tekače ter se veselili z njimi vred nad načinom, ki ga je mladina našla, da ponese z mladostnim poletom izraze čustva in zahvale vsega primorskega ljudstva maršalu Titu ob 35. letnici njegovega rojstva.

dovje se je podiralo. Hudourniki so drveli v dolino. In ko je sonce trenutno zopet in zadnjič zasijalo, je uzrlo le še kup razvalin, po katerih se je vilo in krotovičilo trnje, rjavo in črno.

Prišli so hudi časi. Zmanjkalo je dela. Pavlin je ob poletnih večerih stal na pragu svoje hiše mrk in zamišljen. Globoka guba mu je razorala čelo od temena do temena. In tedaj je zajokal v zibel prvo-rojenček. Ko ga je oče prvi-krat zazibal v naročju, mu je kanila solza na mlečno detovo lice. Vzdihihnil je. Otok je zavekal Pavlin ga je položil v zibel. Nato se je tih ozrl do žene. »Sirota bo!« je šepnil. Francka ga je samo pogledala. Obrnila se je v steno, pokrila z rjuho in zahtela. Pavlin je nagubančil čelo, se

Regulacija Lijaka

Sredi preteklega tedna je dospela v Ajdovščino prva skupina mladincev in mladink, ki bodo pod vodstvom strokovnjakov izvedli vsa pripravljala dela za regulacijo Lijaka in postavili sodobno urejeno taborišče na nemočvirnatem prostoru, ki bo sprejelo delovne brigade. Graditelji, ki so se zglasili kot prvi, so po večini iz cone A.

Barake, ki jih bodo postavili, bodo imele dvojne stene s papirnato izolacijo. Zraven skladišča bodo uredili tudi prostore za pisarno štaba delovne brigade in za inženirje. To delavsko naselje bo imelo svoj vodovod in električno razsvetljavo. Zgradili bodo tudi športno igrišče, ki se ga bodo posluževali mladinci ob prostih urah v svoji razvedrilo. Poskrbljeno bo, da bodo mladinci in delavci lahko poslušali radio-oddaje na poročila. V to svrhu bodo namestili radijski zvočnik.

Inženirji so že zakoličili glavne točke regulacijskih del in novodošli graditelji so že na delu s čiščenjem in odstranjevanjem vrbovja in trsja ob obeh bregovih hudournikove struge. Za enkrat je dospelo 5 železniških vagončkov in tračnice ter okrog 150 samokolnic in drugo ručno orodje. Intendant na je že poskrbel za potrebno hrano, slamnjače in ostalo. Delavci bodo prejeli dnevno svež kruh, za kar bo skrbel pek iz bližnje vasi.

Očanci sosednjih vasi pa kimajo pritrdljivo z glavo in zrejo z zaupanjem v ta dela in pravijo, da kar so nekoč prejšnje vlade samo obljubljale, bo nova ljudska republika Jugoslavija izpolnila.

Razdeljevanje otrobov

Okrožno kmetijsko nadzorstvo sporoča:

Živinorejem, bivajočim v občini Gorica, je na razpolago večja množina otrobov za krmljenje mlečnih krav in za perutnino.

Nakazila se morajo dvigniti na statističnem odseku kmetijskega nadzorstva v Gorici. Rooseveltov korzo št. 5-II. nadstr. — od 8—12. ure.

Razdeljevanje se bo pričelo v sredo, dne 28. majnika in se bo zaključilo s 14. junijem prih. m.

To in ono iz našega mesta

Ali se bomo s temi odmerki preživljali cel mesec?

Tisti, ki nima na razpolago koš tisočakov, da bi si nakupil vse do-brote, ki jih nudijo goriške trgovine, bi postal v kratkem podoben Gandhiju iz daljnje Indije, če bi se moral preživljati samo s tistim živežem, ki nam ga mesečno nakazuje Sepral. Hrana, ki jo goriško ljudstvo dobi na živilske nakaznice, traja komaj teden dni. Kaj pa v ostalih treh tednih? Ali naj se prebivalstvo hrani s sladkimi koreninami in kristalno čisto studenčnico kakor smo včasih čitali v romantičnih povestih? Ne, prijatelji, zadeva je mnogo bolj resna, kakor bi se marsikomu od nas zdela. Saj ni skoro blaga, katerega cena bi se ne sukala okrog tisočaka za kilogram. Meso, sir, mast, vse je takorekto standardizirano okoli treh ničel. Kako bo delavec, uradnik in vsi drugi nameščenci zadovoljili družino z borimi 15 ali 20 tisočaki, ki jih prejmejo na mesec? Naj skrbne in varne gospodinje še tako obračajo, ob koncu ostane — le mizerija.

Pred nedavnim časom smo čitali, da imamo tudi v našem mestu neko komisijo, ki se ukvarja s cenami in draginjo. Kaj pa je ta komisija do sedaj koristnega in pomembnega pokazala? Od zadnje seje, na kateri so napravili nekaj sklepov in podali več predlogov, se ni prav nič izdihnilo. Nasprotno: cene so se dvignile in nekaj vrst blaga je popolnoma zmanjkalo, da ne rečemo izginilo. Zastonj povprašuješ po olju. Če ga še kje iz-takneš, pa ti trgovci pove takšno ceno, da bi se kar sesedel med vreče in zaboje. Kdor je primoran živeti samo od plače in dnevnega zaslužka, se mu zdi, da se vele-trgovci in nekateri trgovci sedaj muzajo in trepljejo po rejenih trebuških...

Danes zmanjka blago, izgine; pa skoči isto blago čez teden dni zopet na dan. Razlika je samo v tem, da je takrat za par sto lir na kilogramu dražje. Pisali smo že o tem, da je nujno potrebno, da pristojne oblasti resno in energično zaporo-tajo. Skrajni čas je! A nikar naj ne pozabijo, da je treba vola pri-jeti za roge in začeti bi morali s čistko zgoraj, prav visoko zgoraj, kajti riba vedno pri glavi guri!

Trgovina s češnjami

Kupčija s češnjami je v polnem cvetu. Goriški sadni trg je poln vozičkov in kamionov, ki dovažajo in izvažajo to naše prvo pomladansko sadje. Po skladiščih se sklanjajo dekleta nad kupi češenj in jih sortirajo.

Prve dni je kupčija šepala; marsikdo je z zaskrbljenostjo gledal v bodočnost. Res je, da zgodnje češnje niso ravno pripravne za izvoz in vsled tega je bila tudi cena pretirano nizka. Prvotno se je izvoz usmeril na tržaški trg, a se je takoj preusmeril, kajti Trst zalaga v glavnem Istra. Češnje, ki se sedaj izvažajo, so prvovrstne, zdrave in prenesajo tudi daljše proge. Cena se suče od 25 do 32 za zgornja italijanska mesta, kakor Milan, Turin in Benetke. Mnogo blaga pokupi tudi trdka Arrigoni iz Forli. ki rabi češnje za izdelovanje marmelade. Dnevno se izvažajo

od 400 do 500 stotov češenj. Iz vipavskih vasi pa se usmerja kupčija v cono B. Naše Nabavno - prodajne zadruge so pridno na delu ter vršijo odkup češenj.

Kupčija s češnjami, ki je kazala od prvega začetka kar obupno sliko, se je lepo popravila.

Zelenjava na našem trgu

Prepotreben dež, ki je zmnožil pretekli teden osušeno zemljo, je blagodejno vplival na rast zelenjave in povrtnin. Zelenjadni trg v Gorici je prepoln vseh vrst zelenjave. Prvi krompir je na razpolago v velikih količinah, ravno-tako so na razpolago v za-dostni meri radič, solata, zelje, grah in druge povrtnine. Cene so nekoliko padle, a so kljub temu še precej visoke.

V tem tednu smo zabeležili naslednje cene: Radič prve vrste od 80 do 100 lir za kg, slabši do 30 lir; solata 60 lir, grah v strožu se suče okrog 100 lir, krompir od 70 do 75 lir, češen od 32 do 36 lir, čebula 30 lir, zelje 80 lir, jedilna pesa 90 lir, beluši (špargliji) 200 lir.

Za naše kmetovalce O peronospori

Ta bolezen, ki napada naše vinograde, je vsakemu kmetovalcu dobro znana. Saj se že desetletja govori in piše o njej. Čez dve leti bomo praznovali lahko to žalostno obletnico — 70 let — odkar je začela pustošiti naše vinograde in nam tako prinesla s seboj milijonske škode. Leta 1879 se je pritepla iz Amerike, odnosno iz Francije. Beseda »peronospora« se je že povsod tako udomačila, da že pozabljamo na domače izraze, ki so jih dajali tej rastlinski bolezni.

Kedaj se pojavi?

Nekdaj se je peronospora pojavljala v visokem poletju, sedaj jo srečamo že bolj zgodaj. V pomladnih nočeh, ko živo srebro toplomera več ne zdrkne pod 13 stopinj Celzija in je trsje ob taki ali večji nočni toplini vsaj parkrat omočeno od dežja, močne rose ali megle, se začne peronospora valiti iz trajnih ali zimskih trsov in zajedati skozi tako imenovane listne reže, ki jih je največ, nekaj milijonov, na spodnji plati, nekaj tisočev na zgornji plati samo enega lista, v živo notranjost mladega rastlinskega življenja. Od nevidne okužbe do vidnega pojava bolezni v obliki oljnatih madežev na listih preteče nekako do 14 dni, pozneje je ta inkubacijska doba krajša. Ako

zamudimo škropljenje preden preteče razvojna ali inkubacijska doba bolezni, je škropljenje, kakor vse nadaljno škropljenje odveč: kar je napadeno, je izgubljeno in ni več pomoči. Ugoden učinek škropljenja je namreč le preprečujoče narave.

Peronospora se čez leto večkrat in neredno ponavlja. Vlažna klima, da se bolezen hitro širi. Peronospora je zavratna, trdoživa trsna bolezen, ki prinaša s seboj polno presenečenje.

Kako se je ubranimo?

Najbolj udomačeno sredstvo proti peronospori je modra galica, oziroma bakreno - apnena ali bordoška brozga. Čeravno imamo še nekatere vrste škropil proti obrambi te hude trsne bolezni, vendar uporabljamo skoro izključno modro galico.

Ni pa važno, da se izdatno in zgoščeno škropi, bolj važno je, da se škropljenje opravi v pravem času. Pred desetletji so nemški strokovnjaki svetovali 2% in pozneje, je celo 3% škropljenje. Slovenec Andrej Zmave je pa dokazal, da zadostuje 1% škropivo, toda pod pogojem, da pravočasno in pravilno škropimo. Škropi naj se prvič v drugi polovici maja, v nekaterih predelih tudi prej, ko je mladje kak pečenj dolgo, drugič 14 dni zatem, na vsak način pa pred cvetenjem. Tretjič: koncem junija ali začetek julija odnosno takoj po cvetenju. Ta tri škropljenja so najvažnejša. Če je potrebno — v slučaju da je peronospora posebna huda — tudi še pozneje. Važno je, da imamo dobro škropilnico z močnim pritiskom in drobnim razpršilcem. Ne polivajte in ne škropite trsja, da bo kar teklo z njega, temveč opršite in orosite ga, kakor da bi iz megle pršelo. Škropi naj se iz zdo-laj navzgor in po spodnji plati listov, kjer so okužbe naj-češče, ter po kabrnkih in grozdičih!

Po dežju, ki sledi hitro za škropljenjem, da škropivo spere s trtovine, ponovi škropljenje! Ravnotako je potrebno po toči temeljito škropiti.

Razpisan je natečaj za najboljše kletke

Goriška trgovska zbornica naznanja, da je razpisan natečaj za najboljše kletke, ki naj jih predstavijo trdke, ki se pečajo z izdelavo sličnih predmetov, ki služijo za shrambo in izložbo perutnine in drugih domačih živali.

Omenjeni natečaj razpisuje urad za pripravo milanskega mednarodnega vzorčnega semnja (semenj bo trajal od 14. do 29. junija 1947) in trdke, ki bi rade tekmovalce, naj se obrnejo na urad v ulici Morrelli številka 27 v Gorici

Pavlinova Francka je bila šivilja. Suhe, nekoliko sključene postave, voščene, od skrbi razoranega obraza, žarečih oči. Bila je mati treh otročkov. Stanovala je v podstrešju vlažne, razdrapane hiše goriškega predmestja. Ko smo sleherno jutro hodili di-jaki tam mimo v šolo, nas je pozdravljalo iz začrnelega okna troje glavice, tri šope pšeničnih kodrčkov, drug poleg drugega. In za temi kodrčki brnenje, otožno, večno brnenje. Vdova je bila, vdova po mizarju. Blag, skrben družinski oče je bil Pavlin. Pred mladim parom se je razpro-stiralo srečno življenje. »Pri-hiži ne bo manjkalo jela! Pri-den je. In ona tudi!« so menili sosedi.

Pa na to stezo sreče se je začelo usipati kamenje. Zi-

Saša Vuga

PAVLINKA

ugrizel v ustnice ter povestil glavo.

Huda leta! Prodala sta hišo in se naselila v podstrešno izbo. Življenje je teklo, polno bridkosti in gorja. Francka se je postarala. Prej svež deklis-ki obraz se je nagubal. Visoka, krepka postava je klonila pod težo življenja. Bilo je na pomlad. Zvezdnata noč. Ulica je bila temna. Le v Pavlinovi sobi je gorela luč. Francka je pričakovala moža. Nemirno so ji trepetali prsti po pisani svili. »Kaj je! Kje je?« se je spraševala. Ni vedela odgovora moževi zakaselnosti. In še močnejše je zavrtela stroj, da

bi preglušila dvom, ki se ji je porajal v srcu. Z ulice je slišala veselo popevko. On? Ne! On ponoči ne prepeva... saj on, on ni bil še nikoli... pi-jan. Ustavila je stroj. Zadržala je dihanje. In končno se je morala vdati. Da, on je! Pavlin je stopil v sobo. Lasje so mu padali izpod klobuka na uho. Zakrilil je z rokami ter prešerno, z vinjenim glasom kriknil: »Francka, ti zlata moja Francka! Službo, službo sem dobil! Sedaj bomo zopet živeli, kot se spodobi, a, Francka!« »Francka je zastrmela. Ni mogla verjeti. Vstala je. In v živih očeh ji je zaigrala ra-

dost... To je bil še en in zadnji žarek njunega življenja.

Pavlin se je po vestnosti in marljivosti odlikoval. Vsa tovarna ga je spoštovala in cenila. Postal je mojster. Dobro je izhajal. Opremil je izbo, nakupil je oblek. In ko mu je Francka naznanila prihod tretjega sina, je veselo kriknil: »Francka, najinim sinovom ne bo primanjkovalo kruha!«

A krmilo usode je zaokreni-lo drugam.

Nekega poletnega, soparnega dopoldneva je bilo. Francka je šivala ali sešila najsta-rejšemu, ki je bil dorastel do prvega razreda, šolski pred-pisnik. Kako bo lepo na je-sen, ko se bo poglavček ma-zal s črnilom! Kar se vrata nenadoma odpro. Na pragu se prikaže brat, ki je delal z

možem v isti tovarni. Pribli-ža se Francki in ji obotavlja-je pove.

V bolniški sobi tovarne je pa ležal mož z udrtim prsnim košem...

Nedavno me je na ulici sre-čal prijatelj. »Ti, Pavlinka je umrla!« »Tista Pavlinka, ki...« »Da, ona!« »Pa otroci?« »Ne vem, kaj bo z nji-mi... Sušica jo je pokosila.« In mi je pripovedoval...

Ko sem vstopil v podstreš-no sobico, sem jo ugledal. Krog mrtvaškega odra trije otročiči, teta in dve ženi. Par sveč, križ, oljka. Ko sem ji pogledal v obraz, v izmučeno, a mirno obličje, sem se spom-nil nekdanje šivilje Pavlinke. Spomnil sem se brnečega stro-ja in pšeničnih kodrčkov in dijakov, ki so sleherno jutro odhajali v šolo...

Kulturni vestnik

V založbi »Kulture« je izšla v prevodu Moše Pijade in Rodoljuba Čolakovića prva knjiga Marxovega »Kapitala«. Druga knjiga tega epohalnega Marxovega dela v prevodu Moše Pijade je že v tisku in bo kmalu izšla, na jesen pa lahko pričakujemo tudi zadnjo, tretjo knjigo »Kapitala«. Čeprav je prva knjiga tiskana v 30.000 izvodih, kar je zelo izdatna naklada, knjige že ni več mogoče dobiti. Prvo knjigo sta prevajalca prevedla v kaznilnici v Sremski Mitrovici.

V isti založbi je izšla te dni Stalinova knjiga »Marksizem in nacionalno-kolonialno vprašanje«. Ta knjiga je prvič objavljena v srbsčini.

Ilya Ehrenburg je pravkar dokončal obsežen roman pod naslovom »Vihar«. To je eno njegovih največjih del, ki obsega 1000 strani in ki ga je pisal približno dve leti. Bogato gradivo za ta roman je zbral leta 1946 na potovanju v Francijo. Roman bo hkrati objavljen v Sovjetski zvezi in v Franciji.

Lansko leto so izdali v Sovjetski zvezi 817 knjig za mladino. Skupna naklada je znašala 27 in pol milijona izvodov. Knjige so tiskali v 32 jezikih narodov Sovjetske zveze. Najbolj priljubljena mladinska knjiga, ki je izšla lani, je delo Valentina Katajeva »Sin polka«. Izšla je v nakladi 400.000 izvodov.

Ljudske oblasti so odobrile 2 milijona din. kredita za zgraditev muzejskega poslopja v Nišu.

Sovjetski režiser Eisenstein predeluje drugi del filmske trilogije o Ivanu Groznem in dela na realizaciji tretjega dela. To je edini zgodovinski film, ki je v načrtu sovjetske filmske proizvodnje v letošnjem letu.

Ptuško Aleksander, ki je lansko leto snemal v praških ateljejih na Barandovu barvni film »Kameniti cvet«, izdeluje sedaj film »Pesem petletke«, ki kaže gradnjo in obnovo mest po vojni v Sovjetski zvezi.

V Sovjetski zvezi posvečajo veliko pozornost znanstvenim, popularnim filmom. S tem delom se pričena novo obdobje sovjetskega filma: s pomočjo znanosti pronicati do prirode in jo prikazati v filmu. Tako je zrasel film »Življenje rastlin«, ki ga izdeluje znani režiser Pudovkin.

Goričani!

V ljudski čitalnici na Travniku imate veliko izbiro časopisov in revij. V knjižnici, ki je bogato založena s starimi in najnovejšimi knjigami, si lahko izposodite knjigo po svojem okusu. SEZITE PO NJIH!

Ko primanjkuje krme...

Ne samo, kadar je suša, — prav za prav vedno nam primanjkuje krme za vse vrste naše živine. Že poleti jo iščemo na travnikih in pašnikih, v gozdu in po naših njivah. Niti plevela ne zavržemo, vsak rob pokosimo ali z živino popasemo, sušimo pesno in repno perje, pokrmimo slamo in koruznico in celo gozdno listje. Res smo v zadnji dobi prav posebno v zadrugi in smo preudarno obračali vsako bilko in vsako slamico, preden smo jo pokrmili. A tudi v dobrih letih navadno nimamo preveč krme; pa tudi ta še ni boljša.

Če bi kdo vzel v roke svinčnik ter računal, koliko imamo živine in koliko pridelujemo krme, bi kaj kmalu prišel do zaključka, da pri nas prav gotovo ne pridelujemo preveč krme.

Tako se da z računom dokazati to, kar iz prakse že vemo, da namreč naša živina dostikrat niti ni sita, kaj šele, da bi nam mogla dati kaj več mleka ali da bi se hitreje in bolje razvijala in nas razveselila z dobrim prirastkom. Temu ali onemu se bo videlo, kakor da pretiravam; pa me morate prav razumeti: Ne gre za to, ali živini od lakote kruli po trebuhu, ampak za to, ali žival pravilno in dosledno izkoriščam. Ali mi da toliko, kolikor bi morala dati?

Slab vodja tovarne bi bil tisti, ki strojev v svojem obratu ne bi znal dobro izkoristiti, recimo, da ne bi skrbel za zadostno količino pogonskih sredstev in surovin; stroji bi izdelali le polovico tega, kar bi prav za prav lahko zmogli. Tudi žival v hlevu, kravo ali vola ali prašiča lahko primerjamo živemu stroju, ki ni ravno preprosto sestavljen in je dragocen temelj, čim boljša je žival. Ali te naše »stroje« vedno tako izkoriščamo, da dajo iz sebe vse, kar le morejo? Pravim, da ne!

Upal bi se, recimo na Dolenskem, nakupiti lepo število krav, ki dajejo sedaj v kmečkem hlevu povprečno okoli 1500 litrov mleka na leto, meni bi pa dale 3000 litrov, če — bi imel dovolj dobre krme.

Vidite, okoli tega »če« se vse suče. Tu moramo zastaviti vse svoje sile, če hočemo pridelati več mleka, več mesa, več masti, več volne, več jajc. Imeti moramo več in boljše krmo in bo tudi bolj pravilno, bolj po načrtu pokladati.

Res, stara pesem je to, ki jo dostikrat ponavljamo: Izboljšati moramo travnike in pašnike, jih negovati in gnojiti, zasejati njive s krmnimi rastlinami, pokladati močna krmila. A ubirati moramo tudi nova pota, razmišljati o stvarih, o katerih morda še nikdar nismo razmišljali. Ali ni morda kak nov način, kak nov prijem, da zboljšamo našo krmo? Morda prepozno kosimo, ker nam druga nujna dela na njivah ne dajo dovolj časa, da bi prej začeli kositi. Namesto dobrega, tečnega sena spravljamo leto za letom le staro, prezrelo travo. Kaj, če bi stvar drugače zagrabil, preuredili kolobar, se posluževali strojev in delo na kmetiji preusmerili tako, da bi bilo več časa za košnjo? Tako bi nam morda novodoben stroj za okopavanje, ki bi se ga skupno posluževali, toliko pripomogel, da bi na travniku ob pravem času lahko kosili in sušili. Razmišljati bo treba o takih in podobnih rečeh.

Marsikaj starega smo v zadnjih letih odpravili, marsikaj novega vpeljali. Iščimo tudi

v kmetijstvu novo pot navzgor! Koliko bi nam lahko pomagala nova, izvirna misel, kako bi na primer seno bolj sušili in spravljali, na kakšen način bi napravili krmo izdatnejšo, kako bi prišli do novih krmil, ki bi več zalegla, kako bi povečali krmne pridelke. Vsak izmed nas s svojo novo mislijo lahko ogromno dobrega stori. Vsi smo poklicani, da sodelujemo in pomagamo, od preprostega kmetiča v gorski vasi, ki nima posebnih šol, zato pa obilo življenjskih izkušenj, preko naših kmetijskih strokovnjakov v upravni službi in na državnih posestvih, preko veterinarjev, kemikov in izobraženecv raznih strok tja do znanstvenih zavodov.

Ne bodimo neverni, če bomo slišali, da je mogoče seno umetno sušiti in ga tako mnogo bolje ohraniti; ne bodimo nezaupljivi, če se bodo pojavila nova močna krmila, o katerih še nikdar nismo nič slišali! Sledimo nasvetom in navodilom, kako je treba pridelati krmo, kako je spravljati, kako travnike gnojiti, kako krmo pokladati. Marsikaj novega bomo morda že v tem letu slišali, marsikaj preizkušali in se marsičesa tudi sami domislili, če se bomo res vsi bavili s vprašanjem, kako naj bi prišli do več in boljše krme.

Ne samo, da naša živina ne sme več stradati, živeti mora tako rekoč v izobilju. Tega pa ne bomo dosegli takrat, ko bomo s še večjo skrbnostjo kakor dosedaj zbirali in sušili vsako bilko in vsak listič in vsak plevelček, temveč le, če bomo stvar zagrabil za korenino ter našli nove vire in nove načine, kako bolje preskrbeti našo živino.

Ne rečemo, da ni prav, če zbiramo in izkoriščamo vse, kar koli more dati živini hrano. Vendar to še ni zadosti. Iskati moramo tudi v drugih, novih smereh.

Inž. O. Muck.

MALE VESTI

Denacifikacijsko sodišče v Stuttgartu je obsodilo dr. Schachta — znanega finančnega močnika — na 8 let prisilnega dela.

Ameriško vojaško sodišče v Dachau-u je obsodilo zdravnico Eriko Flocken in štiri njene pomožke na smrt. Zdravnica Flocken je izbirala v taborišču moške osebe, ki so se ji zdele najprimernejše za eksperimente. Zločinka se je smehljala, ko so ji prebrali razsodbo.

Predsednik francoske republike Vincent Auriol je na pariškem velesojmu obiskal tudi jugoslovanski paviljon, kjer ga je sprejel jugoslovanski poslanik v Parizu Ristić.

V kratkem času bo jugoslovanska vlada odpustila madžarske vojne ujetnike, katerih je baje 12.000.

Znana jugoslovanska pevka, ki poje v Metropolitan operi v New Yorku je te dni prispela v Beograd.

Holandska policija je prišla mednarodno družbo tihotapev, ki je baje imela svoj sedež v Koelnu. Policija je zasejala večjo množino morfija in kokaina v znesku 500.000 mark.

Letos (od 26. avgusta do 3. septembra) se bo vršil na Češkoslovaškem mednarodni zdraviliški kongres, ki bo razdeljen na dva dela: prvi del se bo vršil v svetovno znanem češkem zdraviliškem mestu Marianske Lazne, drugi pa na Slovaškem v Pištanih.

Za inozemske obiskovalce je dovolilo češkoslovaško prometno ministrstvo za leto 1947 petindvajset od sto popusta v III. razredu in 33 od sto popusta v I. in II. razredu osebnih in brzih vlakov. Popust velja za vse češkoslovaške železnice in za vsa dobo bivanja. Obiskovalci si lahko kupijo vozne karte za potovanje na Češkoslovaško in nazaj že v tujini pri različnih potovalnih pisarnah.

V Pragi še vedno proslavljajo drugo obletnico osvoboditve in zmago nad Hitlerjevo Nemčijo. V okviru teh proslav je prispelo v Prago šest štafet češkoslovaške šolske mladine, ki je prinesla žare z zemlje iz raznih krajev republike, med drugimi iz gorskega se-

Mladinke!

V telovadnici »pri vvedbi« v Gorici se vadimo in igramo košarko. Vaje so usak ponedeljek in četrtek ob 8. uri zvečer.

dla Dukla, kjer je vodila pred dvema letoma slavna sovjetska armada skupno s češkoslovaškimi silami odločni boj z Nemci.

Dne 6. maja so ustrelili v Solunu dve grški dekleti pod obtožbo, da sta podpirali enote demokratične armade. Kakor poroča grška brzojavna agencija, je izjavil Caldaris, da bo vlada prisiljena razpravljati na posebni seji o ustrelitvi teh dveh deklet, ker je imela njihova ustrelitev »zelo neugoden odmev v inozemstvu.« Ena od teh deklet Kulikula Eleftriades je bila obsodena na smrt samo na podlagi izpovedbe neke pričerožniškega kaplarja Jona Partoniua, ki je po besedah ustreljene deklice streljal 26. decembra leta 1943 skupno z Nemci na povorko žen, ki so nosile cvetje na grob narodnega heroja Votisa v Solunu.

Vse demokratično časopisje sveta je prineslo članke o razgovoru, ki ga je imel generalisim Stalin s prvako republikanske stranke ZDA Haroldom Stassenom. V člankih poudarjajo, da so poslušali vsi narodi vedno z veliko pozornostjo in zaupanjem izjave generalisima Stalina. Časopisje obravnava najprej glavno temo razgovora, nato pa ugotavljajo, da izražajo odgovori generalisima Stalina prepričanje, da bodo miroljubne sile premagale vse mednarodne hujskače na vojno. Po odgovorih generalisima Stalina bodo imeli narodi vseh držav še večje zaupanje in bodo še povečali boj proti agentom kapitalističnih monopolov in reakcije ter proti vojnim hujskačem.

V Bratislavi so slovesno odprli slovaško društvo prijateljev Jugoslavije.

Ustavodajna narodna skupščina Češkoslovaške je sprejela zakonski načrt o razdelitvi 150 milijonov čeških kron 85.000 češkoslovaškim družinam s petimi otroki. To pomoč bodo razdelili na dan proslave materinskega dne.

Madžarski varnostni organi so prijeli težkega vojnega zločinca bivšega generalmajorja Lajosa Surmalyja, ki se je do sedaj skrival v notranjosti dežele.

Delegacija bivših koroških partizanov je obiskala šefa britanske civilne uprave v Celovcu polkovnika Stimsona in mu izročila protest koroških

partizanov proti ravnanju okupatorskih oblasti s sekretarjem pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovenko Koroško Karlom Prusnikom, ki je po obsodbi britanskega vojaškega sodišča v zaporu Karlau pri Gradcu.

Karel Prusnik je bil eden od prvih organizatorjev oboroženega odpora koroških Slovencev proti Hitlerjevemu režimu ter eden od prvih in najpomembnejših borcev za demokracijo in svobodo koroških Slovencev.

Britanske vojne ladje bodo obiskale prvič po vojni neko krimsko pristanišče. Glavni komandant sredozemskih pomorskih sil admiral Willis bo obiskal v juliju z enotami sredozemskega brodograja Carigrad, nato pa Sevastopol na Krimu.

10. maja je bila v Pragi pri spomeniku padlim rdečearmejem slovesna komemoracija, posvečena spominu rdečearmejem, ki so dali svoja življenja za osvoboditev Češkoslovaške.

V New Yorku je imel slavni ameriški zamorski pevec Raul Robeson svoj poslovljni koncert. Izjavil je, da dve leti ne bo več nastopal na odru, ker se bo posvetil boju zoper fašizem kot predavatelj in pevec.

Kakor poroča dopisnik »Pravde« z otoka Sahalina rekrutirajo ameriške okupacijske oblasti na Japonskem bivše japonske pilote in takojimovane »samomorilne« pilote. Organizirana je posebna letalska formacija japonskih pilotov. Poleti se običajno vršijo ponoči.

Delegacija sovjetskih žena, ki je na povabilo »Zveze italijanskih žena« obiskala Italijo, je odpotovala iz Rima v ZSSR.

»Il Progresso d'Italia« piše, da prihaja največji del tobaka in cigaret, ki se prodajajo na črni borzi v Rimu iz Vatikana. Duhovniki in redovnice, ki prejemajo pakete iz inozemstva, prodajajo tobak in cigarete na črni borzi.

Na poljskem konzulatu v Londonu izjavljajo, da se je prijavilo 30.600 Poljakov, ki žive v Londonu, za povratek v Poljsko. Tudi 8000 drugih Poljakov se je prijavilo za povratek v domovino na poljskem konzulatu v Glasgowu.

Iz Pariza poročajo, da se vršijo med francoskimi četami in domačini tako v Indokini, kakor tudi na Madagaskarju ogorčeni boji. Borci za neodvisnost se borijo junaško.

13. t. m. je bil podpisan v Parizu nov francosko-jugoslovanski sporazum.

Zopet se je posrečilo neke mu vojnemu zločincu pobegniti iz taborišča Dachau. (Ali ni čudno, kako lahko se danes pobegne iz zloglasnega taborišča. Op. ur.) Tokrat gre za bivšega nacističnega gaulterja Stajerske in šefa civilne uprave slovenske Spodnje Stajerske Siegfrieda Ueberreiterja. Ueberreiter je eden izmed glavnih krivcev za težke zločine, ki so jih izvršile nemške okupacijske oblasti, gestapo in nemške oborožene tolpe v Slovenski Stajerski. Novembra lanskega leta je bil aretiran kot vojni zločinec. Vlada FLRJ je zahtevala izročitev tega nacističnega zločinca.

ZAHVALA

Uprava Severjevega doma v Kojskem se iskreno zahvaljuje materam iz Kanala ki so darovale 4000 lir za vojne sirote našega doma.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAZ — Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica, Rooseveltova koroza 33-II. Tisk: Zadruga tiskarne v Trstu — Tiskano z Govornjenjem AIS-a

Delitev živil

Goriški okrožni odsek javlja, da se je začela dne 28. t. m. delitev sledečih odmerjenih živil:

Riž gr. 250 na osebo, potom XI odrezka testenih štirimesečne živilske nakaznice.

Cena 74.— lir kg.

Margarina gr. 150 na osebo, potom VI odrezka olja in VI odrezka maščobe gor omenjene nakaznice.

Cena 283.— lir kg.

Ta delitev se bo morala dokončati v teku 30 junija; razprodajalci bodo morali izročiti odrezke skupno z boni delitve meseca junija.

Botvinik o jugoslovanskem šahu

Prvak Sovjetske zveze M. Botvinik je izjavil dopisniku »Borbe«: V Jugoslaviji so bili vedno močni šahisti. Dr. Vidmar je bil eden izmed najmočnejših šahistov sveta. Leta 1927 se je udeležil turnirja v New Yorku z zelo dobrim uspehom. Danes sta v Jugoslaviji nedvomno najboljša mojstra Trifunović in Gligorić.

Glede na močni razvoj šaha v novi Jugoslaviji bi bilo neobhodno vzpostaviti najtežje zveze med šahisti Jugoslavije in Sovjetske zveze in okrepiti medsebojno sodelovanje naših šahovskih organizacij. Potrebno bi bilo, da se čim pogosteje srečamo na mednarodnih turnirjih, ker imajo glede na svoje dosedanje uspehe jugoslovanski moštri do tega popolno pravico.

V ta namen bi bilo potrebno, da se povabijo znani sovjetski šahisti na turnir za šahovsko prvenstvo Jugoslavije, jugoslovanski šahisti pa na polfinalne turnirje za prvenstvo ZSSR. Več kot gotovo je, da bi bilo zelo koristno, če bi prišla v Sovjetsko zvezo ekipa jugoslovanskih šahistov. Sovjetski šahisti bi obisk jugoslovanskih šahistov v Sovjetski zvezi najtopleje pozdravili.

Znani ameriški književnik John Earskin, eden izmed ravnateljcev newyorške »Metropolitan opere«, je izjavil v govoru, ki ga je imel ob 60-letnici ustanovitve konservatorija v Torontu, da zavzema v umetnosti Rusija prvo mesto na svetu in da je vpliv Rusije na svetovno umetnost »velikanski in da bo še naprej velikanski«.

Associated Press sporoča, da je izdelal »finančni genij« Hjalmar Schacht »gospodarski načrt za obnovo Nemčije.« Kot je znano, se je Schacht izognil nuerberškemu vesalom po prizadevanju njegovih poslovnih prijateljev iz Amerike in Anglije. Schacht je izjavil nekaterim dopisnikom, da svoj načrt lahko izroči samo Trumanu, Churchill ali Bevinu. Associated Press dalje javlja, da je nemško sodišče za denacifikacijo v ameriški con obsodilo težkega zločinca Schachta na samo 8 let zapor.

Dobro vpeljeno podjetje

KOŽ IN USNENIH IZDELKOV V GORICI išče družabnika

EVENTUELNO SE TUDI PRODA

Podrobnejša pojasnila dobite pri Podružnici P.J. v Gorici Korzo Roosevelt. 33/II.